

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ה.

גליון הש"ס

תוֹם' ד"ה וצריכא.
מקבלת תשובתם. עי' תשובת
סער אפרים סי' נ':

הגהות הב"ח

(א) נב' משום דנפיש
ובותייהו אלל יחיד:
(ב) שם א"ר יומנן דאמר
ר'ש בר נחמיא א"ר
יונתן מה דכתיב נאס:
(ג) שם א"ר מיתא אינא
דאמר ר' ר' יוסי מין
דלינא: (ד) רש"י ד"ה
ומן וכו' והכא מבקשי
ג'ל' וזו ד' נמחק:
(ה) תוספות ד"ה אלל
וכי' מיירי צפעה
כדכתיב ומת:

מוסף רע"י

[illegible]

רבינו חננאל

ששם חטא צבור אומר
יחסימי משה חטא
צבור אומר הוא יחסימי
יחסימי יחסימי חטא וחזר
בתשובה והיינו דרבי
ביתאמר דוד בן ישי ואם
הגבר הוקם על גבר
שחשקם עזלה על חטאיו:
מחצית מחצית מקרימו
עליוסם אשנאמר והן
לפנין צדק וכל העובר
סובח לאבותיו שחטאו
בלחם צעקמם אך כאדם
שלא היו מזהירין בפרט
ספר תולדות אדם מלמד
עליוס אחר יא אמי אך יא
אם תורה אלא כדי שלא
לענשן שן עלם לרבינו
אמר ופרקי אמי ומהו
מצורע שנאמר אל
אדם ארבייבם אנכי
אמא מן שנה ששנה

לומר לך. גזירת מלך היתה ליתן פתחון פה לשנים: **דמפרס** **הטארים**. ואיך חילול אימא לא ליתקבלו: **מלפפוס**. מעטפתו לשון מלבוש כמו מלפפין את החיטויק בשבת (שבת דף קטז:). **לאזווינו**. עושי העגל: **לא באנו לעולם**. שהיו כמלאכים ולא הולדו בניס: **לאוסם**. בנים שהיו כבר בעמידתם בסיני: **למחם** **עוה**. שעד עתה נאמר להן אל תמסו אל אשה: **עד שיכלו וכו'**. אושר יש ושמנו גוף ומבדאשית נוטרו כל הנשמות העמידות להולד ותנסו לשם: כי לא **לעולם ארבי**. לאחר זמן הגאולה ולא **לעולם ארבי** אלא עד היום ארבי ארבי.

לומר לך שאם חטאיחיד אומרים לו כֹּל
אצל יחיד ואם חטאו צבור אומרים⁽⁶⁾ (לו כֹּל)
אצל צבור וצריכא דאי אשמועינן יחיד משום
דלא מפרסם חטאיה אבל צבור דמפרסם
חטאיהו אימא לא ואי אשמועינן צבור משום
דנפיש⁽⁶⁾ רחמייהו אבל יחיד דלא אלימא
וכותיה אימא לא צריכא והיינו⁽⁷⁾ דרבי שמואל
בר נחמני א"ר יונתן⁽⁸⁾ מאי דכתיב יָנַם דוד
בן ישי ונאם הגבר הוקם על נאם דוד בן
ישי שהקים עולה של תשובה⁽⁹⁾ וא"ר שמואל
בר נחמני אמר ר' יונתן כל העושה מצוה
אחת בעולם הזה מקדמתו והולכת לפניו
לעולם הבא שנאמר⁽¹⁰⁾ והלך לפניך צדקך
וכבוד ה' יאספקך וכל העובר עבירה אחת
מלפפתו ומוליכתו ליום הדין שנאמר⁽¹¹⁾ ילפתו
וארורות דרכם וגו' ר"א אומר קשורה בו
ככלכל שנאמר וְלֹא שָׁמַע אֵלֵיהָ לִשְׁכַּב אֲצֵלָהּ
לְהוֹת עִמָּה⁽¹²⁾ לִשְׁכַּב אֲצֵלָהּ בְּעוֹה"ז להיות
עִמָּה בְּעוֹה"ב אמר ר"ל בואו ונחזיק טובה
לאבותינו שאלמלא הן לא חטאו אנו לא
באנו לעולם שנאמר⁽¹³⁾ אני אמרתי אלהים
אתם ובני עלין כלכם חבלתם מעשיכם אכן
באדם תמותון וגו' למימרא דאי לא חטאו
ללא הו מולדו וכתביב⁽¹⁴⁾ ואתם פרו ורבו עד
סניג ביסניג נמי וכתביב⁽¹⁵⁾ אמר להם שובו
למנוחה למנוחה למנוחה עושה יחזיקו⁽¹⁶⁾ למנוחה

אָבֶס לֹאֲהֵלֵכִים לְשִׁמְחַת עֲוֹנָה וְהַכְּתִיב (מִשְׁנָה)
וְנוֹמְדִים עַל הָרַם סִינַי וְהָאָמֵר ר"ל (א) מֵאֵי דְכִתְבִּי
סִפְרָא הִיא לֹא אֲדָם הָרֵאשׁוֹן מִלְּמַד שֶׁהָרֵא
ר וְדוֹרָשׁוֹ דּוֹר דּוֹר וְחִכְמֵי דּוֹר דּוֹר וּפְרַנְסִי
ח בְּתוֹרָתוֹ וְנִתְעַצֵּב בְּמִיתָתוֹ אָמַר (א) וְלִי מֵה
(א) אֵין בֶּן דּוֹר בָּא עַד שִׁיכְלוּ נִשְׁמוֹת שְׁבִנּוֹף
וְלֹא לְנִצָּח אַקְצוֹף] כִּי רוּחַ מִלְּפָנֵי יַעֲקֹב
אֵנּוּ לֹא בָּאֵנוּ לְעוֹלָם אֲלֵא כְּמִי שֶׁלֹּא בָּאֵנוּ
לֹא הוּוּ מֵיִיתִי וְהַכְּתִיב פֶּרֶשֶׁת יִבְמוֹת וּפְרִשֶׁת
וְעַל תִּנְאִי אֵין דְּהִכִּי (א) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יִיְהִי בְּקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי מִלְּמַד שֶׁהִתְנַה הַקֵּב"ה
מִקְבִּלֵין יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מוֹטֵב וְאֵם לֹא
נִיבִי (א) מִי יִתֵּן וְהִיא לְבָבָם זֶה (א) לָהֶם לְבִטֵּל
תּוֹרָה גּוֹרָה הֵא לֹא קִיבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה
שִׁשּׁוֹן שׁוֹלֵמֶת בְּהֵן שְׁנָאֵמֵר (א) לְמַעַן יִיטֵב לָהֶם
כִּי הָאֵי תִנָּא דְתִנְיָא רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא קִיבְלוּ
שֶׁלֹּא יֵהָא מִלָּאךְ הַמוֹת שׁוֹלֵט בְּהֵן שְׁנָאֵמֵר

עליון כלכם חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון ורבי יוסי נמי הכתיב
לם טובה הוא דהויא הא מיתה איכא ו^א ^ב (רבי יוסי) אמר לך כיון דליכא
ות"ק נמי הכתיב אכן כאדם תמותון מאי מיתה עניות^ו דאמר מר ארבעה
מא ומצורע ומי שאין לו בנים עני דכתיב^{יג} כי מתו כל האנשים ומאן נינהו
וואלא שירדו מנכסיהם סומא דכתיב^{יד} במחשכים הושיביני כמתי עולם
ת ומי שאין לו בנים דכתיב^{טז} הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי תנו רבנן
א לשון תחנונים וכן הוא אומר^{יז} לו עמי שומע לי [וגו'] כמעט אויביהם
נותי ויהי כנהר שלומך וגו' ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיק וגו' תנו רבנן
מר להן משה לישראל כפויי טובה בני כפויי טובה בשעה שאמר הקדוש
לכבם זה להם היה להם לומר תן אותה כפויי טובה דכתיב^{יח} ונפשנו קצה
בלחם

⁵אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם חבלתם למען ייטב להם ולבניהם עד עולם טובה הוא דהויא מיתה אין לך טובה גדולה מזו ות"ק נמי הכתיב אכ חשובים כמתים אלו הן עני סומא ומצורע ומי שאין דתן ואבירים ומי מתו מיהוי הוו אלא שירדו מנכב מצורע דכתיב ¹⁵אל נא תהי כמת ומי שאין לו בנים ¹⁷אם בחקתי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים וכן אכניע ואומר ¹⁹לו הקשבת למצותי ויהי כנהר שלום ⁸מי יתן והיה לבכם זה אמר להן משה לישרא ברוך הו' לישראל למי יתן והיה לבכם זה להם היה

א באנו לעולם אלא אימא כמי שלא
עם מעשה בראשית וכו' ומותבין כ
אמר כר' יוסי דתני לא קבלו ישראל
טובה שלא ימותו שאין לך טובה גד
מיתה דאמר מר ד' חשובין כמת עני
מי שאין לו בנים דכתיב הבה לי ב
הקב"ה כיון שאמר מי יתן תאמר

דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף נשמות אצו עשיתי. ופרקי' לא חמי' מיתות. וכי כתיב קרא על תנאי אין דרכיה היו ירבו והיו בקר מלמד שהתנה הקדוש אמר ואמר ולשון שולטת בהם למען יטעו ויהיו ולבניהם. ופרקי' היו לקיים (פ) ויהיו להדריכם אבל צמח' אמר אר' ר' יוחנן טובה בהדריכתי את דאמר קרא עניות שאילו לא חטאו היו עשירים שחטאו נתקללו בעניות שהיו ונחיתו לכל מכלל שהמפורז חסוד. וטמא דרביהו במכשיריהו השביעי כתיב וגו'. ורבינו לא הקשבת למצותיו וגו' היו בחול דרש' וגו'. (ה) היה ככל' לומר

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. ואלה דברי דוד
אשר-הוציאנו
יש ונאם הנברא הקם
משחית אלדי יעקב תעיס
ומרות ישראל:
שמואל כ כג
2. אז יבקע כשדר אורך
ואורכרך ממרה תצמח
לך ונאם לפניך צדק כבוד
י יאסף:
ישעיהו נח ז
3. ילפתו ארצות דורכם
יעלו בתהו יאבדו:
איוב א יח
4. יהי כדברה אל יוסף
וי יום ושל שבע אלדי
לשכב אצלך להיות
עמך: בראשית ל ט
5. אני אמיתי אלדיס
אמם בעל עילון כלם
אכן כאדם תמותון
ובאדם השורס תפלו:
תהלים כז ו-ו
6. ואתם פרו ורבו שרצו
כארץ רובו בה:
7. לך אמר להם שובו
לכם לאהליכם:
דברים ה כו
8. מי יז והיה להם
כל כי יראה את השמר
את כל מצותי כל הימים
למען ישלם להם
ולבניהם יעבם:
דברים ה כה
9. וז ספר תולדות אדם
יבום ברא אלדיס אדם
בדמות אלדיס עשה
אתו: בראשית א
10. וזה מה קורו ריעך
אל מן עמך קרשיתם:
תהלים קלז יז
11. כי לא לעולם אריר
אלא לצמח אצפוף כי ירח
מלפני יטפוף ותשמות
אני עשיתי:
ישעיהו נח טז
12. ורא אלדיס את
אשר עשה ודגה טוב
מאד ויהי ערב ויהי בקר
יזא הששי:

13. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
 בְּמִדְבָּר לֶךְ בְּעִמְרָם בְּנֵי
 מִתְרִי כָל הָאֲנָשִׁים
 הַמִּקְשָׁשִׁים אֶת נֶפְשִׁי:
 שְׁמַת ד' ט'
 14. בְּמַחֲשָׁבִים הוֹשִׁינִי
 כְּמַתִּי עוֹלָם: אִיכָה ג'
 15. אֶל אֵל תְּהִי כְּמוֹת
 אֲשֶׁר בָּצָאתָ מִקֶּדֶם אֲדָם
 וַיֹּאכֶל חֵצֵי בָשָׂר:
 מִבְּרִי י"ב יב
 16. וַתֵּרָא רָחֵל בְּיָא
 לְדָדָה לַעֲקֵב וַתִּקְעַב וַתִּקְעַב
 בָּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל
 עֲקֵיב הִנֵּה לִי בָנִים וְאֵם
 אֵין מִתָּה אָנֹכִי:
 בְּרֵאשִׁית א'
 17. אִם חֲסִימָה תִּלְכוּ

וְאֵת מִצּוֹת הַשְּׁמֶר וְעִשְׂרָה
וְעַל צִרְיָהֶם אָשִׁיב יָדִי׃ תֵּהָ
וְיָרֶק וְצֶאֱצָא מֵעֵק כִּמְעוֹת
לָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לֵב